Należność pocztowa opłacona ryczałtem. Wilno, Środa 31 października 1928 r. Cena 20 groszy

KURJER WILEŃSKI

Rok V. NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY Nr. 250 (1297)

Ekonomiczne podłoże nielegalnego handlu z Białorusią Sowiecką.

Zrujnowany wojną wewnętrzną i kosztownemi eksperymentami komunistycznemi przemysł sow. dotychczas nie jest w stanie zaspokoić nawet elementarnych potrzeb swych obywateli. Nie zważając na usiłowania kierowników polityki gospodarczej sow. w kierunku mniej więcej (w drodze kooperacji) dokładnego podziału wyrobionych w Z. S. R. R. różnego rodzaju tkanin, wyrobów skórzanych i szeregu innych przedmiotów, produkcja których stoi w związku republik sow. na b. niskim poziomie, ludność obecnej Ros. Sow. jeszcze odczuwa dotkliwy brak tych artykułów.

Poszukując źródeł pokrycia braków wytwórczości rodzimej, szereg bardziej przedsiębiorczych jednostek, skierował swoje dążenia w tym kierunku ku zachodnim sąsiadom Z. S. R. R., ci bowiem będąc bez porównania bardziej uprzemysłowionemi, jeszcze przed wojną służyli dostawcami większej części tych wyrobów nie tylko dla Rosji centralnej, lecz i dla jej dalekich prowincyj.

Dzięki wspomnianym warunkom, jak również i położeniu geograficznemu, dostawcami temi są Polska i Łotwa.

Z ustaleniem bardziej normalnego trybu życia, wzmogło się zapotrzebowanie ludności na szereg przedmiotów, do posiadania których była przyzwyczajona jeszcze przed wojną.

Zapotrzebowanie to z chwilą zorganizowania regularnej ochrony granic zrodziło z kolei przemyt.

Zjawisko przemytu, bardziej groźne dla naszych sąsiadów ze wschodu niż dla nas, spowodowało ze strony miarodajnych czynników sow. studium tej sprawy i oprócz całego szeregu zarządzeń, zmierzających do zlikwidowania przemytu, znalazło swój szeroki oddźwięk w fachowej literaturze sow.

W jednym z zeszytów wydawanego w Mińsku miesięcznika p. t. „Sawieckaja budounictwa", poświęconego różnego rodzaju zagadnieniom natury ekonomicznej, znajduje się artykuł poważnego znawcy życia gospodarczego Sowietów G. Junggersa, w sposób przejrzysty ujmujący zagadnienia przemytu do B. S. R. R.

Starannie zebrane przez autora artykułu dane statystyczne, stwarzają wyraźny obraz obecnego stanu przemytu do związku sow. a w szczególności do Białejrusi Sow. i jego podstaw ekonomicznych.

O rozmiarach przemytu wogóle, sądzić możemy jedynie na podstawie danych urzędów celnych i straży granicznej. Dane te z natury rzeczy ograniczają się jedynie do podania ilości wypadków zatrzymania przemytu, nazwy przedmiotów przemyconych i przybliżonej ich wartości.

Są to jedyne dane dla wyprowadzenia wniosków o ilości i jakości przemytu wogóle.

Na podstawie przedwojennych jeszcze sprawozdań urzędów celnych przypuszczano, że zatrzymany przemyt stanowi około 10 proc. ogólnej jego ilości. Norma ta została przyjęta i obecnie.

Poniżej podajemy kilka liczb ilustrujących przemyt do Związku republik sow. w latach 1922/23 do 1925/26.

W roku 1922/23 usiłowano przemycić przez granicę Europejską ZSSR. towarów na sumę 2.371,900 przez azjatycką—868.000 rubli złotych.

W roku 1925/26 przez europejską granice na 3.345,200, azjatycką 2,901,500 rb. zł. Znaczenie tych liczb będzie bardziej wymowne, jeśli wspomnimy że w roku 1913, zatrzymano na granicy europejskiej przemytu tylko za 375,500, na granicy azjatyckiej — 383,800 rb. zł.

W stosunku do całej ilości legalnego obrotu towarowego stanowił zatrzymany wówczas przemyt około 0,025 proc.

W/g danych sow. urzędu celnego (G. T. U.), importowane i zaaresztowane na granicach polskiej i łotewskiej towary pochodzenia obcego stanowiły w roku 1924/25 18 proc., a w roku 1925/26 około 4 proc. dozwolonych do wwozu.

Opierając się na podanem wyżej przypuszczeniu że wartość zatrzymanego przemytu znajduje się w stosunku do jego ogólnej wartości, jak 1:10 dochodzimy do ciekawych wniosków, że w roku 24/25 przemycono do B. S. R. R. w dwa razy więcej towaru niż go przeszło w drodze legalnej, a w roku 25/26 około pół całej tej ilości.

Jakież to towary są przedmiotem przemytu na białoruskim odcinku granicy Z. S. R. R?

Jako eksport przemytniczy idzie w pierwszym rzędzie złoto pod najróżnorodniejszymi postaciami, następnie obce waluty (przeważnie dolary St. Zjedn. Am. Półn.) Eksport ten stanowi 94 proc. całej ilości „wywozu". Reszta przypada na niewyrobione skurki zwierząt futerkowych, szczecinę i t. p.

Nomenklatura „importu" nosi zupełnie inny charakter. Publikowane perjodycznie przez G. T. U. zestawienia zatrzymanego i sprzedanego przemytu z granicy Polski i Łotwy wymieniają:

Guziki, sprzączki na . . .	92.825	rubl
Grzebienie „ . . .	60.960	„
Skóry wyrobione „ . . .	57.687	„
Sacharyna „ . . .	48.813	„
Trykotowe wyroby jedwabne	44.309	„
„ „ bawełniane	18.346	„
„ „ wełniane	12.705	„
Sznurki i taśmy „ . . .	34.938	„
Tkaniny wełniane i bawełniane	33.000	„
Igły do maszyn „ . . .	18.143	„
Instrumenty lekarskie . . .	9.109	„
Krzemyki do zapaln.. . . .	9.975	„
Farby	7.749	„
Noże, brzytwy, nożyce .	5.000	„
Gotowa biel. i ubrania . . .	4.289	„
Obówie i wyr. skórne . . .	4.170	„
Koronki hafty	3.119	„
Leki	2.708	„
Perfumy, kosmet. kakao, pieprz igły gram. części aparat. radj. it.d.	36.850	„

Przytoczone wyżej nazwy towarów stanowią gros importu przemytniczego. Przy porównywaniu zestawień G.T.U., dochodzimy do wniosku, że zapotrzebowania ludności sow. na przedmioty wwożone drogą przemytu nosi naogół stały charakter, zmienia się tylko co roku w tą albo inną stronę sama ilość poszczególnych towarów.

Niewątpliwie błędnem byby było przypuszczenie, że cały przemyt, wwożony do B.S.R.R. wyłącznie pokrywa zapotrzebowanie tamtejszej ludności. Dłuższa obserwacja dróg przemytu wykazała jego obecność i w centrum Ros. Sow., gdzie niejednokrotnie był zatrzymywany. Białoruś Sow. służy zatem tylko pierwszym i naturalnym etapem drogi przemytu z Polski i Łotwy.

Nie ulega chyba najmniejszej wątpliwości, że ludność białoruska w znacznej mierze pokrywa swoje zapotrzebowania na szereg artykułów niewyrobionych w Z. S. R. R. w drodze przemytu. Stanowi to jednak znikomą część całej jego ilości. Naogół uprawianie przemytu nosi charakter wybitnie przemysłowy.

Według danych statystycznych G. T. U. z roku 1926/27 cały kontyngens przemytników składał się z 28 proc. chłopów, 5,3 proc. robotników, 14,8 proc. kolejarzy, 11,2 proc. zawodowych handlarzy, 21 proc. osób bez określonych zajęć. Resztę stanowią obcy poddani bezrobotni i t. p.

Znaczny stosunkowo odsetek uprawiających przemyt chłopów tłumaczy się przedewszystkiem sztuczną linją graniczną przecinającą Białoruś etnograficzną, rozdzielającą sąsiednie wsie i nawet blizkich krewnych, którzy mimo wszystko usiłują utrzymać dawne stosunki. Wspólna mowa, ubiór i łatwa przekraczalność granicy, pozbawionej poważniejszych naturalnych przeszkód uzupełnia resztę. Sposoby uprawiania samego przemytu są tak różne, a przemytnicy, są tak uparci, przedsiębiorczy i niewyczerpani w pomysłach, by ze wszystkich stron zabezpieczyć siebie i towar od „wsypy", że to chyba najlepiej świadczy o wielkich zyskach uprawianego przez nich rzemiosła.

Na zakończenie niżej podajemy tabelkę zaczerpniętą z dzieła G. Junggerca o przemycie. Liczby tej tabeli zupełnie wyraźnie ujawniają ekonomiczne podstawy przemytu do Ros. Sow.

	Ceny w rub. poza granicami Z.S.R.R.	Ceny w spółdzielniach sow.
Swetry damskie trykotowe szt.	5—8	20—30
Szaliki trykotowe szt.	3—6	12—15
Pończochy fildek. 1 p.	0,5—1,5	3,5— 4
Farba omlinowa 1 kg.	2—3	10—15
Skóra lakier. stopa	1—2	5—8
Grzebyki i t. p.	0,05—0,1	0,4—0,6

sow.

Przedłużenie polsko-łotewskiej umowy kolejowej.

RYGA. 30.X. (Ate.). Wobec niemożności zakończenia licznych prac związanych z zawarciem nowej umowy kolejowej polsko-łotewskiej, która miała wejść w życie z dniem 1-go listopada b. r. postanowiono przedłużyć jako obowiązującą do 1-go grudnia r. b. dotychczasową prowizoryczną.

Prace nad nową umową są w biegu i zostaną przypuszczalnie zakończone w ciągu listopada b. r.

Traktat handlowy niemiecko-litewski podpisany.

BERLIN. 30. X. (Pat.) „Berliner Tageblatt" donosi, że we wtorek wieczorem podpisany został w Urzędzie Spraw Zagranicznych Rzeszy traktat handlowy litewsko niemiecki.

Ze strony niemieckiej podpisał traktat przewodniczący delegacji niemieckiej radca Eisenlehr, ze strony zaś litewskiej poseł litewski w Berlinie Sidzikauskas.

Główne trudności, które wywołały zwłokę w zawarciu traktatu zostały załatwione przez dostosowanie taryfy kolejowej na linji prowadzącej do Królewca do taryf kolejowych z Kłajpedy.

Sprawa reparacji.

BERLIN, 30.X (Pat). Dzisiejszy numer „Vossische Zeitung" zapowiada na środę 31 b. m. kroki dyplomatyczne Niemiec w Paryżu, Londynie, Rzymie, Brukseli i Tokio w sprawie zwołania konferencji rzeczoznawców, mającej przygotować i uregulować kwestję reparacyjną.

Jak twierdzi „Vossische Zeitung" przedstawiciele dyplomatyczni Niemiec w tych stolicach otrzymali już odnośne instrukcje.

Jednocześnie rząd niemiecki ma zwrócić się do wymienionych rządów z prośbą o wypowiedzenie ich zdania w sprawie składu miejsca obrad i sformułowania zadań komisji. Według „Berliner Tageblatt", wymieniony krok dyplomatyczny Niemiec miał nastąpić już w ciągu dnia dzisiejszego.

PARYŻ, 30.X (Pat). Na dzisiejszem posiedzeniu rady ministrów Briand złożył sprawozdanie o stanie rokowań, dotyczących zawarcia układu reparacyjnego. Rada kontynuować będzie obrady nad tą sprawą w dniu jutrzejszym.

Po skończonem posiedzeniu minister Loucheur oświadczył przedstawicielom prasy, iż niezgodnem z prawdą jest jakoby miano pod jakąkolwiek postacią przedłożyć Izbom do ratyfikacji układy dotyczące uregulowania długów międzysojuszniczych.

Czesi szukają przystępu do morza.

BERLIN, 30. X. (Pat.) Dziś po południu przybyła do Berlina delegacja czechosłowacka pod przewodnictwem wiceministra Spraw Zagranicznych Krofty, aby podjąć na nowo rokowania z Niemcami o utworzenie wolnej strefy w porcie hamburskim dla Czechosłowacji.

Dymisja z powodu cukru.

WIEDEŃ. 30. X. (Pat.) Dzienniki donoszą z Pragi, iż „Ceskie Slovo" dowiaduje się, że minister Skarbu Englisch zgłosił dymisję z powodu różnicy zdań natury finansowej i gospodarczej ze stronnictwami koalicji. Idzie tu głównie o kwestje cukrowe.

Jako jego następcę wymieniają gubernatora banku narodowego p. Pospiszila. Jak potwierdzają ze źródeł urzędowych w Pradze dymisja została przyjęta.

Zamknięcie komunistycznego dziennika w Czechach.

PRAGA, 30 X. (Pat.) Dekretem krajowego zarządu politycznego zostało na miesiąc wstrzymane wydawanie dziennika komunistycznego „Rude Pravo".

Partja komunistyczna postanowiła wydać zamiast „Rudego Prava" pismo pod tytułem „Pismo robotnicze". Jednakże dyrekcja policji sprzeciwiła się temu, motywując swój zakaz tem, iż zachodzi obawa, że nowe pismo niczem nie będzie się różniło od „Rudego Prava".

Układ rumuńsko-niemiecki w sprawie pożyczki zawarty.

BUKARESZT. 30.X. (Pat.). Dziś przed południem odbyło się w ministerstwie skarbu pod przewodnictwem premjera Bratianu posiedzenie poświęcone sprawie układu pożyczkowego z Niemcami.

Na posiedzeniu tem stwierdzono, że układ powyższy został ostatecznie zawarty.

Wieczorem przesłano delegatom rumuńskim, bawiącym w Berlinie ostatnie dyspozycje, dotyczące podpisania układu.

Dzień polityczny.

W poniedziałek wieczorem przybył do Prezydjum Rady Ministrów Marszałek Piłsudski, poczem odbyła się krótka konferencja p. premjera z Marszałkiem. Po tej konferencji Marszałek Piłsudski wyjechał na Zamek, gdzie odbył konferencję z P. Prezydentem Rzeczypospolitej.

*

Premjer Bartel odbył w poniedziałek rano konferencję z marszałkiem Senatu Szymańskim, o godz. 1 i pół przyjął posła Marjana Zyndram-Kościałkowskiego, w godzinach popołudniowych premjer odbył dłuższą konferencję z drugim zastępcą szefa sztabu generalnego płk. Pierackim.

W godzinach wieczornych premjer konferował kolejno z ministrami Kwiatkowskim i Kühnem.

*

Minister Spraw Zagranicznych August Zaleski przyjął dn. 29 bm. na audjencji posła Z.S.S.R. Bogomołowa, posła Stanów Zjednoczonych Stetsona i posła szwedzkiego D'Anckarswärda.

*

Dziś we środę odbędzie się o g. 3 popoł. posiedzienie pełnego klubu parlamentarnego B.B.W.R. pod przewodnictwem prezesa posła Sławka.

*

W kołach zbliżonych do klubu parlamentarnegp B.B. mówiono dziś, że na dzisiejszem posiedzeniu sejmu prezes klubu B.B. pułkownik Sławek zgłosi wniosek w sprawie reformy konstytucji. Zarówno forma jak i treść tego wniosku jest trzymana w tajemnicy.

*

Minister Spraw Wewnętrznych gen. *Sławoj Składkowski* przybył wczoraj do gmachu sejmu i odbył dłuższą konferencję z marszałkiem sejmu *Daszyńskim* i senatu *Szymańskim*.

Konferencja ta dotyczyła spraw, związanych z obchodem dziesięciolecia wskrzeszenia Niepodległej Polski.

*

Wczoraj minister Oświecenia Publicznego *Switalski* przedstawił w departamencie wyznań nowomianowanego dyrektora tego departamentu *Franciszka Potockiego*, który obejmie urzędowanie w dniu dzisiejszym.

*

W dniu 30 bm. w godzinach wieczornych odbyło się pod przewodnictwem prezesa Rady Ministrów prof. Bartla posiedzenie Rady Ministrów, na którem załatwiono szereg spraw bieżących.

Między innemi Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy w sprawie ratyfikacji traktatu przyjaźni pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a cesarstwem perskiem, oraz umowy handlowej z Persją podpisanej w marcu 1927 r. i projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie uzupełnienia statutu organizacyjnego Ministerstwa Rolnictwa.

*

Na wczorajszem posiedzeniu Rady Ministrów przeprowadzono dyskusję nad przedstawionemi przez ministra Skarbu projektami następujących ustaw: projektem ustawy o stałym podatku majątkowym, projektem ustawy o podwyższeniu i wyrównaniu stałych podatków gruntowych, oraz o unormowaniu poboru niektórych danin komunalnych, nad projektem ustawy o upoważnieniu ministra Skarbu do obniżenia podatku przemysłowego od obrotu, wreszcie, nad projektem ustawy zmieniającej brzmienie artykułu 5-go ustawy z dn. 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali.

*

Dnia 29 października podpisany został w Brukseli traktat arbitrażowy pomiędzy Polską a Luksemburgiem. W imieniu Polski traktat podpisał radca poselstwa, polskiego w Brukseli p. Mihlstein.

*

W dniu 7 listopada podjęte zostaną rokowania polsko-gdańskie w sprawie poczty. Rokowania rozpoczęły się w ubiegłym roku i przeszły następnie w fazę pisemnej wymiany zdań pomiędzy obu delegacjami. Materjał rokowań stanowi znana decyzja Rady Ligi Narodów z dnia 19-go września 1925 roku określająca terytorjalny zasięg polskiej służby pocztowej w porcie gdańskim.

Odznaczenie arcybiskupa prawosławnego Teodozjusza.

Przemówienie wojewody i arcybiskupa.

Dnia 30 października r. b. odbyła się w górnej sali Pałacu uroczystość wręczenia prawosławnemu arcybiskupowi wileńskiemu Teodozjuszowi odznak Krzyża Komandorskiego z gwiazdą Orderu „Polonja Restituta".

Aktu wręczenia dokonał wojewoda wileński p. Władysław Raczkiewicz w towarzystwie kierownika oddziału prezydjalnego p. W. Piotrowicza i kierownika Oddziału Wyznań p. A. Narwoysza i w obecności następujących osób: kuratora Okręgu Szkolnego p. St. Pogorzelskiego, prezydenta miasta p. J. Folejewskiego, posła Jana Piłsudskiego, posła K. Okulicza, b. dyrektora Departamentu Wyznań, wice-wojewody St. Kirtiklisa, członków Konsystorza Prawosławnego w Wilnie: archimandryty F. Morozowa, rektora Seminarjum ks. Tuczemskiego, ks. J. Kraskowskiego, ks. M. Kusznicwa, przeora klasztoru Św. Ducha archimandryty Sawatjusza, dziekana prawosławnego miasta Wilna ks. Bielajewa i proboszcza Katedry ks. Dziczkowskiego.

Po odczytaniu przez radcę Piotrowicza dyplomu orderu, stwierdzającego, iż Pan Prezydent Rzeczypospolitej w uznaniu wybitnych zasług, położonych w dziedzinie organizacji Kościoła Prawosławnego w Polsce nadał w dniu 3 maja 1938 r. arcybiskupowi prawosławnemu wileńskiemu Teodozjuszowi Krzyż Komandorski z Gwiazdą orderu „Odrodzenia Polski", wojewoda Raczkiewicz wręczając odznaki tego orderu Jego Ekscelencji księdzu arcybiskupowi Teodozjuszowi, wygłosił następujące przemówienie:

Ekscelencjo, Najdostojniejszy Książe Arcybiskupie,

Z uczuciem żywej radości wręczam dzisiaj W. E. w imieniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej odznaki, Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą Orderu „Polonja Restituta". Wysokie odznaczenie jakie spotkało Ciebie, Czcigodny Arcypasterzu, jest dowodem tego uznania, jakie znalazła u Rządu Rzeczypospolitej praca Twa pięcioletnia na trudnem i odpowiedzialnem stanowisku Najwyższego Dostojnika Kościoła Prawosławnego w Wilnie.

Objąwszy 5 lat temu rządu nad diecezją wileńską w chwili dla niej przełomowej, potrafiłeś dzięki niezwykłemu taktowi, umiejętności obcowania z ludźmi, chrześcijańskiej cierpliwości i niezłomnej pogodzie ducha usunąć wszelkie trudności i tarcia, uspokoić umysły i mając na względzie potrzeby duchowe powierzonej Twej pieczy diecezji, pomyślny rozwój Kościoła i dobro Państwa, którego zostałeś obywatelem, zdobyłeś, Ekscelencjo, wdzięczność Twoich współwyznawców, ich przywiązanie i miłość oraz zaufanie i uznanie Rządu, czego wyrazem jest dzisiejsza uroczystość.

Kościół Prawosławny, posiadający w Polsce wszelkie warunki pomyślnego rozwoju w myśl swych odwiecznych tradycyj, stoi dzisiaj w przededniu ostatecznego utrwalenia podstaw swego stosunku do Państwa; znalazł on w Tobie doświadczonego i całem sercem i duszą oddanego tej wielkiej idei cichego i wytrwałego pracownika, za którym idą rzesze wyznawców prawosławnych.

A jeżeli dziś jeszcze znajdą się tacy, którzy nie bacząc na szkody, jakie przynoszą temu kościołowi w Polsce, starają z oddali choćby wszczepić w szeregi jego wyznawców rozdwojenie i niesnaski, to śmiało rzec można, iż tego rodzaju próby znajdą skuteczną odprawę ze strony tych zdrowych czynników w polskim kościele prawosławnym, które pod Twoim Ekscelencjo, światłym przewodem, w umiłowaniu pokoju i zgody staną w szeregach wiernych synów Cerkwi prawosławnej i lojalnych obywateli Rzeczypospolitej.

Gdy bowiem tuż za wschodnią granicą naszego Państwa Kościół prawosławny pozostaje w stanie niezorganizowanym, gdy na zachodzie trwa wciąż rozdwojenie i niesnaskach, w Polsce właśnie znalazł Kościół prawosławny niętylko schronienie, lecz i możność pełnego rozwoju.

I za to właśnie żeś Ty, Najdostojniejszy Książę Arcybiskupie, ten stosunek życzliwy i przychylny Rządu do Kościoła zrozumiał i żeś dążenie do współpracy Kościoła z Państwem, jako dwóch instytucyj wzajemnie sobie potrzebujących i wspierających się, postawił jako zasadę Swej cichej i żmudnej pracy, Rzeczypospolita Polska wyróżnia Cię, Ekscelencjo.

W imieniu Rządu i swojem własnem składam Ci, Ekscelencjo życzenia długich jeszcze lat pracy dla dobra Państwa i Kościoła.

W odpowiedzi na powyższe przemówienie p. wojewody ksiądz arcybiskup Teodozjusz wygłosił przemówienie, które brzmiało:

Ekscelencjo! W dzisiejszym tak uroczystym i pamiętnym dla mnie dniu, przyjmując z rąk Waszej Ekscelencji to wysokie odznaczenie, którem zaszczycił mnie Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, odczuwam potrzebę złożenia na ręce W. E. wyrazów prawdziwego wzruszenia i wdzięczności które zechce W. E. przyjąć jako bezpośredni reprezentant Rządu. Od kilku lat dopiero mam zaszczyt być obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej. Zmuszony przez bezbożne prześladowania, zagrażające mej godności Arcykapłańskiej, mojemu życiu, a nawet samemu sumieniu, — do porzucenia mej Ojczyzny, znalazłem tu w Polsce prawdziwą drugą Ojczyznę. Rząd Polski dał mi nie tylko bezpieczeństwo życia, lecz i możność pełnienia w spokoju mego powołania i służenia św. Cerkwi Prawosławnej na pożytek jej wiernych i ich Państwa. Co więcej, — praca moja została przychylnie przyjętą i ocenioną, czego dowodem jest doręczone mi dzisiaj wysokie odznaczenie. Składając gorące dzięki Bogu Najwyższemu za to, iż łaska Jego pozwoliła mi spokojnie pracować w winnicy Pańskiej, zanoszę jednocześnie przed tron Boski gorące modły za pomyślność Państwa Polskiego i Jego Wysokiego Rządu.

Wyrażając głębokie podziękowanie W. E. za niezmienne i liczne dowody życzliwości i zaufania, składane mi wielokrotnie, proszę o zakomunikowanie wyżej wyrażonych moich uczuć Wysokiemu Rządowi Rzeczypospolitej.

Po złożeniu przez obecnych życzeń odznaczonemu, p. wojewoda Raczkiewicz podejmował księdza arcybiskupa Teodozjusza w ściślejszem gronie śniadaniem, w którem między innemi wziął udział bawiący w Wilnie dowódca O. K. III generał A. Litwinowicz.

Z całej Polski.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Uczczenie bojowników o niepodległość.

Dnia 1-go listopada zostanie odsłonięta w Warszawie na placu Teatralnym tablica pamiątkowa, wmurowana w gmachu ratuszowym w ścianie dawnego urzędu ochrany na uczczenie pamięci więzionych i męczonych w murach ratusza bojowników o niepodległość.

Napis na tablicy będzie brzmiał: *„Bojownikom o niepodległość i wolność, męczonym w murach ratusza przez ochronę rosyjską wdzięczna ludność Warszawy".*

Pierwszego listopada o godzinie 9-ej rano podczas odsłonięcia tej tablicy na Placu Teatralnym odbędzie się wielki pochód robotników ze sztandarami i organizacyj, który skierowany będzie do cytadeli, gdzie nastąpi złożenie wieńców na grobie bojowników o niepodległość.

Z Litwy Kowieńskiej.

Kongres lekarzy.

KOWNO. 30.X. (Ate.). Jutro rozpocznie się w Kownie kongres lekarzy na który mają przyjechać przedstawiciele Łotwy, Estonji i Finlandji.

Zawieszenie „Rytasa".

KOWNO. 30 X. (Ate.). Władze tutejsze zawiesiły na przeciąg miesiąca dziennik „Rytas" i obłożyły go grzywną 300 litów z powodu podawania nieścisłych wiadomości o sądach w Wiłkowyskach.

Z Białorusi Sowieckiej.

Plaga bezdomnych.

MIŃSK, 30 X. (*kor. własna*). Mińska „Zwiezda" notuje niebywały dotychczas napływ bezdomnych do miast Białejrusi Sow. Są to po większej części rolni robotnicy sezonowi, którzy po ukończonych robotach w polu, gromadnie wracają do miast w poszukiwaniu pracy. Większość bezdomnych stanowią nieletni chłopcy i dziewczęta.

Numerus clausus dla zamożniejszych.

MIŃSK, 30.X. (*kor. wł.*) Ze względu na wielką liczbę uczącej się młodzieży na białoruskim uniwersytecie w Mińsku, władze akademickie, zgodnie z otrzymanemi wskazówkami, wydaliły szereg akademików, rodzice których posiadają większy majątek, są kupcami lub zajmowali jakiekolwiek poważniejsze stanowisko w dowojenych urzędach rosyjskich.

Ekipa polska na konkursy hippiczne.

NOWY YORK, 30.X. (Pat.) Ekipa polska polska na konkursy hippiczne przybyła w poniedziałek na parowcu „Cleveland". Stowarzyszenia Polaków amerykańskich w Detroit i w innych miastach okolicznych organizują specjalne wycieczki do Nowego Yorku na konkursy hippiczne, w których ekipa polska będzie brała udział.

Wyniki wyborów do szwajcarskiej Rady Narodowej.

BERN. 30.X. (Pat.). Wybory do Rady Narodowej dały następujące wyniki: radykali 58 mandatów (dotychczas 59), katolicy 46 (42), socjaliści 50 (49), partja chłopska 31 (31), liberali 6 (7), stronnictwo społeczne 3 (5), komuniści 2 (3). Bezpartyjni zachowali dotychczas 2 mandaty.

Przedwyborcza mowa Smitha.

WIEDEŃ, 30.X (Pat). Jak donoszą dzienniki wiedeńskie, kandydat partji demokratycznej na prezydenta Stanów Zjednoczonych Smith wygłosił w Baltimore mowę, w której zarzucił republikanom głoszenie wobec państw europejskich innej doktryny, niż ta, którą sami stosują w Ameryce środkowej i południowej. Smith miał zapowiedzieć, że w razie jego wyboru uniemożliwi wyzyskiwanie narodów słabszych i przedsięweźmie kroki celem usunięcia przyczyn wojny.

„Zeppelin" wraca.—Czy wróci?

BERLIN, 30.X. (Pat.) Radjostacja niemiecka w Friedrichshafen podaje, nie otrzymała dziś żadnych bezpośrednich wiadomości ze stacji radjowej „Zeppelina".

Przybycie sterowca do Niemiec spodziewane jest we czwartek bieżącego tygodnia. Agencja Reutera otrzymała radjo-depeszę z parowca Mauritania, w której podaje, że „Zeppelin" widziany był nad Atlantykiem w odległości około 1500 klm na wschód od Nowej Funlandji.

Sterowiec napotkał na silny wiatr południowo-wschodni.

Katastrofalna powódź.

CIEPLICE, 30.X. (Pat) Wzrost temperatury w ostatnich dniach i ustawiczne deszcze spowodowały w okolicach Cieplic katastrofę powodzi. Woda zalała pola i łąki. Szkody materjalne są bardzo znaczne.

Ważne obrady starostów woj. nowogródzkiego.

NOWOGRÓDEK, (*tel. własny*). Wczoraj rozpoczął się tutaj zjazd starostów województwa. W obradach biorą również udział prok. S. Ap. p. Przyłuski, prok. S. Okr. p. Chodecki, przedstawiciel Kuratorjum Szkolnego p. Młodkowski i naczelnicy wydziałów Urzędu Wojewódzkiego. Przewodniczy wojewoda Beczkowicz. Na porządku dziennym znajdują się sprawy gospodarcze i oświatowe. Poruszano sprawy cen chleba, mąki, rezerw zbożowych jako też samowystarczalności gospodarczej. Omawiano też sprawę kredytów dla rolników, którzy wobec nieurodzaju nie mogą uiścić się z zaciągniętych w Banku Rolnym zobowiązań. Sprawy oświaty pozaszkolnej referował p. Młodkowski.

Bezprawia władz litewskich.

Aresztowanie 9 obywat. polskich na pograniczu.

Ostatnio na pograniczu polsko-litewskiem coraz częściej zdarzają się wypadki bezpodstawnych aresztowań obywateli polskich przez władze litewskie. Obecnie znowu mamy do zanotowania fakt prowokacyjnego zachowania się granicznych władz litewskich. Przedwczoraj na odcinku granicznym Druskieniki aresztowano 9 obywateli polskich, którzy na podstawie przepustek rolnych powracali do Polski. Są to: Anszajtis Małgorzata, Rusicka Agata, Rublis Antonina, Jugler Antonina, Bubis Helena, Czarlojewicz Albina, Marjan i Józef Ansztopisowie.

Los aresztowanych nie jest bliżej znany.

Cło przywozowe od żyta.

W dniu wczorajszym ukazało się w Nr. 91 „Dziennika Ustaw" Rzeczypospolitej Polskiej pod, poz. 81 rozporządzenie ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z dnia 29.X 1928 r. w sprawie ustanowienia cła przywozowego od żyta w wysokości 11 zł. od 100 kilo. Od żyta nadanego za dokumentem przewozowym do bezpośredniego przywozu do polskiego obszaru celnego najpóźniej w przeddzień wejścia w życie niniejszego rozporządzenia jako też od żyta zalegającego w dniu ogłoszenia rozporządzenia niniejszego w celnych składach urzędowych, kolejowych oraz nieurzędowych, pozostających pod zamknięciem celnem cło nie będzie pobierane w ciągu dni siedmiu po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie trzeciego dnia po ogłoszeniu.

Kronika telegraficzna.

— **Wybory do Izby Przemysłowej** w Poznaniu odbyły się w poniedziałek. Procent głosujących nie przekraczał po za pierwszą kategorją 20 proc. uprawnionych. We wszystkich grupach przeszły kompromisowe listy polskie ogromną większością głosów.

— **Bezpośrednią komunikację morską** pomiędzy Gdynią a portami Ameryki Północnej zamierza otworzyć w najbliższym czasie jedna z wielkich linij okrętowych.

— **Układ pożyczkowy** między Niemcami a Rumunją został podpisany onegdaj w Berlinie. Układ pożyczkowy z bankierami francuskiemi ma być podpisany na początku listopada.

— **W czasie uroczystości** otwarcia przez Herriota posiedzenia Rady Miejskiej w Lyonie jeden z obecnych, siedzący pomiędzy publicznością zabrał głos i czyniąc aluzję do niedawnych krwawych wypadków w Pens znieważył Mera.

Nastąpiło zamieszanie, w czasie którego wybito kilka szyb. Herriot zawiesił posiedzenie i wezwał policję, która przy pomocy kilku członków Rady usunęła z sali obrad manifestantów. Trzy osoby zostały aresztowane.

— **Sytuacja w związku ze strajkiem robotników portowych** w Melbourne jest w dalszym ciągu niewyjaśniona. — Napady i zamachy bombowe skierowane są przedewszystkiem przeciwko ochotnikom włoskim i greckim, którzy obecnie sami walczą w swojej obronie przy użyciu nożów. Policja prowadzi energiczne śledztwo w celu wykrycia sprawców zamachów bombowych.

— **Pogrzeb ofiar ostatniej katastrofy** pod Recea w Rumunji odbył się wczoraj. Na pogrzebie był obecny minister komunikacji Dimitriu. Wczoraj zmarły w szpitalu dalsze dwie osoby. Są to palacz i pomocnik palacza pociągu pośpiesznego.

— **Włamali się** wczoraj w nocy do lokalu poselstwa szwajcarskiego w Zagrzebiu nieznani złoczyńcy, którzy skradli 5.000 dynarów i zbiegli.

— **Kampanja wyborcza** w Ameryce rozwija się ostatnio niezwykle intensywnie. Hoover w dalszym ciągu ma olbrzymie powodzenie. Rzeczoznawcy przypuszczają, że tylko jakiś cud mógłby wywołać jego porażkę.

Z Rosji Sowieckiej.

Rozwój partji komun. Z. S. R. R.

MOSKWA. 30. X. (*kor. własna*). Zgodnie z opublikowanemi danemi wydziału statystycznego C. K. partji komunistycznej Związku Republik Sow., liczba członków partji w chwili obecnej wynosi 1,418060 osób. W porównaniu z rokiem ubiegłym (1. I. 1928) liczba ta zwiększyła się o 113589 osób.

W tym czasie w skład partji wchodzili 740561 robotników (56,8 proc.), 299091 chłopów (22,9 proc.) i 264 649 urzędników (20,5 proc.). W chwili obecnej liczba robotników komunistów wzrosła do 848.764 (69,9 proc.), chłopów 309 492 (21,8 proc.) i urzędników spadło do 259 804 (18,5 proc.). W ten sposób komuniści w dalszym ciągu stanowią nieco więcej niż 1 proc. całej ludności Ros. Sow.

Zwiększenie ilości członków partji komunistycznej i zmiana stosunku procentowego na korzyść robotników, tłómaczy się szeroką agitacją rozwiniętą z rozkazu kierowniczych organów partji w październiku ub. roku i zniesieniem całego szeregu ograniczeń w Omsku do tej warstwy społeczeństwa sow. i do najuboższych warstw ludności wiejskiej (biednoty). Zmniejszenie liczby urzędników w partji zostało wywołane wprowadzeniem specjalnych ograniczeń w stosunku do kandydatów z urzędników, ci bowiem ze względu na wielkie korzyści związane z posiadanem „godności" komunisty tłumnie zapisywali się do partji komunistycznej.

PROGRAM

Zjazdu Literatów Polskich w Wilnie

od 1 — 4 listopada 1928 r.

CZWARTEK. 1. XI.

8.10. Powitanie gości na dworcu wileńskim. Odjazd do kwater.
10.30. Nabożeństwo w bocznej kaplicy kościoła Św. Jana odprawione przez J. M. X. Rektora Czesława Falkowskiego.
11.00. Zebranie uczestników Zjazdu oraz Konwentu Senjorów, celem ustalenia porządku obrad. (w sali Senatu U. S. B.).
12.30. Uroczyste otwarcie Zjazdu Literatów w Sali Śniadeckich U. S. B. a) zagajenie prezes Z. Z. L. P. w Wilnie prof. St. Pigoń, b) wybór prezydjum Zjazdu, c) przemówienie przewodniczącego, d) przemówienia powitalne: J. M. X. Rektora Cz. Falkowskiego, wojewody Wł. Raczkiewicza, J. E. X. Biskupa Wł. Bandurskiego, prezydenta miasta J. Folejewskiego, e) przemówienia delegatów Związków Literackich z Warszawy, Lwowa, Krakowa i Poznania, f) wykład prof. Stanisława Pigonia p. t. „Święto kozła i święto Dziadów. Wstęp wolny.
15.30. Śniadanie wydane w Klubie Szlacheckim przez Związek Zaw. Literatów Polskich w Wilnie.
20.00. 51-sza „Środa Literacka" w bibljotece Wydziału Sztuk Pięknych U. S. B. ul. św. Anny 4. Wstęp wolny dla członków Z.Z.L.P. oraz gości zaopatrzonych w karty wstępu, które wydaje Oddział Sztuki, ul. Magdaleny 2, (tel. 7) od godz. 10 — 12 w dni powszednie.

PIĄTEK. 2. XI.

10.00. Obrady w Sali Senatu U. S. B. (wejście z ul. Uniwersyteckiej 3, I-sze piętro.
13.00. Zwiedzanie miasta pod przew. prof. F. Ruszczyca.
17.00. Obrady (jak wyżej).
19.00. Wspólna pielgrzymka na cmentarz Rossa i złożenie wieńca przed pomnikiem-kaplicą poległych w obronie Wilna bohaterów.
21.00 Pełna próba dla Zjazdu Literatów „Rycerza z La Manczy" poematu dramatycznego Tadeusza Łopalewskiego w 5 odsłonach w Reducie. Wstęp wolny dla uczestników Zjazdu, członków Z.Z.L.P. w Wilnie, prasy, stałych gości Śród Literackich oraz osób zaproszonych przez zespół Reduty.

SOBOTA. 3. XI.

9.00. Obrady (jak wyżej).
11.00. Wycieczka samochodami do Trok, zwiedzenie jezior i ruin oraz gminy karaimskiej, śniadanie w kasynie K.O.P. prowadzą: prof. F. Ruszczyc i konserwator J. Remer.
16.30. Zebranie towarzyskie u p. wojewody Raczkiewicza.
18.00. Zakończenie obrad (jak wyżej).
21.00. Raut wydany przez prezydenta miasta Wilna odbędzie się w górnej sali hotelu Georges'a.

NIEDZIELA, 4 XI.

10.00. Zwiedzanie miasta (jak wyżej).
12.15. Akademja Mickiewiczowska w Reducie. Utwory własne i przemówienia wygłoszą m. in.: prof. St. Pigoń, Juljusz Kaden-Bandrowski, Józef Jedlicz, Jan Lechoń, Stanisław Miłaszewski, Antoni Słonimski, prof. Marjan Zdziechowski. Wiersze Mickiewicza wypowiedzą. Juljusz Osterwa, Józef Karbowski, Kazimierz Vorbrodt. Pieśni wykona chór mieszany „Echo" pod dyr. prof. Wł. Kalinowskiego. Bilety w cenie od 50 gr. do 3 zł. sprzedaje wcześniej biuro podróży „Orbis" ul. Mickiewicza 11.
15.00. Śniadanie prywatne u prof. M. Zdziechowskiego oraz w restauracji St. Georges Mickiewicza 20.
18.00. Czarna kawa wydana przez prezesa Z. Z. L. P. w Wilnie prof. St. Pigonia, Wielka 17.
22.30. Pożegnanie gości na dworcu wileńskim.

Uroczyste otwarcie Zjazdu Literatów w sali Śniadeckich Uniwersytetu Stefana Batorego (wejście z ul. św. Jańskiej) odbędzie się we czwartek, 1 listopada o godz. 12.30 w poł. Wstęp wolny. Komitet Organizacyjny serdecznie zaprasza społeczeństwo do wzięcia tłumnego udziału w tej podniosłej uroczystości, którą zaszczycą swą obecnością przedstawiciele władz z p. wojewodą na czele, duchowieństwa, sfer artystycznych i t. d.

*

Akademja Mickiewiczowska w Ruducie w niedzielę 4 listopada o godz. 12.15 będzie uwieńczeniem pamiętnych dni pierwszego w Wilnie zjazdu literatów z całej Polski. Wystąpią na niej ze zbiorowym hołdem dla narodowego Wieszcza wybitni poeci i literaci, jak J. Kaden-Bandrowski, J. Jedlicz, J. Lechoń, St. Miłaszewski, A. Słonimski. Utwory Mickiewicza odtworzone zostaną przez Juljusza Osterwę, Józefa Karbowskiego i Kazimierza Vorbrodta. Chór mieszany „Echo" pod kierownictwem prof. Wł. Kalinowskiego wykona kilka pieśni. Akademja będzie wyjątkowem wydarzeniem kulturalnem w naszem mieście. To też w bilety (od 50 gr. do 3 zł.) należy zaopatrzyć się zawczasu w biurze „Orbis" Mickiewicza 11. Uprasza się publiczność o przybycie w strojach wizytowych.

*

51-sza Środa Literacka w zwykłym lokalu (ul. św. Anny 4 parter) ze względu na odbywający się w Wilnie Zjazd Literatów odbędzie się dnia 1 listopada (dzień W. W. Świętych) o godz. 8-ej wieczorem. Goszczący na niej pisarze odczytają niedrukowane swoje utwory. Środa będzie miała charakter wyjątkowo świąteczny. Ze względu na spodziewaną frekwencję zechcą Szan. Goście miejscowi zaopatrzyć się w zaproszenia w Oddziale Sztuki, ul. Magdaleny 2, tel. 7, najpóźniej w przeddzień (we środę) od 10-ej do 12-ej godziny w południe. Wstęp dla członków Z. Z. L. P. bez ograniczeń.

Bibljografja pedagogiczna.

(Por. „Kurjer Wileński" z dnia 14 października nr. 236).

Władysław Witwicki, Zarys Psychologji. Podręcznik dla uczniów szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Książka Atlas 1928. Str. 192 z 49 ilustracjami.

Książka pióra prof. Witwickiego wypełnia—na dobrą sprawę—lukę, która do ostatniej chwili odczuwana była dotkliwie w szkołach, pozbawionych właściwie podręcznika do nauki psychologji.

Wyborny układ materjału jest najpierwszą zaletą podręcznika, odpowiadającego w tym względzie w znacznej mierze publikacji profesora Kazimierza Twardowskiego, niezmiernie trudnej do nabycia. Rozdziałem wstępnym jest ustęp o świecie fizycznym i świecie psychicznym, poczem traktowane są dyspozycje psychiczne, fizjologja układu nerwowego, podział zjawisk psychicznych, wrażenia zmysłowe, spostrzeżenia, uwaga, pamięć, fantazja, myślenie, sugestja, uczucia, wola, temperament i usposobienie, nakoniec choroby psychiczne.

Obszerny ustęp o złudzeniach geometrycznych może w praktyce szkolnej ulec redukcji. Rozdział o myśleniu jest nawiązaniem do nauki logiki, która wraz z psychologją składa się na roczny kurs w szkole średniej

Naukowy poziom książki świetnego uczonego, odpowiadający współczesnemu stanowi wiedzy, nadaje podręcznikowi pierwszorzędną wartość, a jasność wywodu i piękny, żywy język czynią go wprost bezkonkurencyjnym.

Osobną zaletą podręcznika są liczne ilustracje.

Stanisław Szober i Walery Nowicki. Ćwiczenia językowe. Gramatyka, styl i pisownia w szkole powszechnej. Uwagi metodyczne dla nauczyciela. M Arct. Warszawa 1928. str. 112.

Wytrawny gramatyk i nauczyciel pracujący w szkole powszechnej, podjęli pracę ułożenia ćwiczeń językowych i gramatycznych dla szkoły powszechnej, dostosowanych do programu ministerjalnego. Z pięciu zapowiedzianych części, które obejmą pięć oddziałów szkoły (od drugiego do szóstego), ukazał się pierwszy zeszyt, właściwie zaś pierwsza jego połowa, wydawnictwo bowiem będzie dwudzielne t. j. dla uczniów i nauczycieli (uwagi metodyczne).

Zeszyt zawiera 112 ćwiczeń, wyczerpujących w ciągu roku materjał przepisany na drugi oddział szkoły powszechnej, o wysokiej wartości metodologicznej i praktycznej. Należy zaznaczyć, że uwagi te polegają na doświadczeniu nauczycielskiem, jest zatem prawdopodobne, że będą odpowiadały przeciętnym warunkom w szkołach.

Rysunki rozsiane w tekście mają zadanie podstawowe i często stanowią główny punkt oparcia jednostki lekcyjnej. Ślicznie wykonane są dwa barwne obrazy, zamieszczone na końcu książki. Całość, jeśli zostanie wykonana, może stanowić elementarz metodologiczny do nauki języka polskiego, wcale nie obojętny dla odpowiednich klas szkół średnich.

J. Czystowski i M. Kowalewski.— Ćwiczenia samodzielne z fizyki dla uczniów klasy VI szkół powszechnych według programu M-stwa W. R. i O. P. M. Arct Warszawa 1928. Zeszyt I. Ćwiczenia wstępne. Str. 22.

Wydawnictwo pomocnicze, upraszcza znacznie pracę nauczyciela fizyki na stopniu propedeutycznym, dając uczniom luźne kartki, zbliżone charakterem do formularzy, które razem składają się na wstępny kurs fizyki. Odciążając nauczyciela, stanowi wydawnictwo wartościowy środek pomocniczy dla uczniów. *Adolf Hirschberg.*

Życie gospodarcze.

Jedno z haseł naczelnych.

Z powodu Dnia Oszczędności.

Wzorem innych krajów europejskich święcimy w Polsce od kilku lat Dzień Oszczędności obchodzony w sposób uroczysty. Składa się nań szereg odczytów, przemówień, pozatem w dniu tym rozwija się rozległą propagandę oszczędnościową za pomocą ulotek i broszur ad hoc napisanych.

O ile można wywnioskować z danych statystycznych, wzrost oszczędności w Polsce, poczynił w latach ostatnich względnie biorąc bardzo znaczne postępy. Ale dla zachwytu niema tu miejsca, albowiem cyfry absolutne, dotyczące naszego stanu oszczędności nie stoją w żadnym stosunku do potrzeb 30 miljonowego państwa, a w porównaniu z krajami o pewnej kulturze gospodarczej stoimy pod tym względem na szarym końcu. Nie chodzi w danej chwili o to, aby stwierdzić przyczyny takiego stanu rzeczy i znaleźć motywy usprawiedliwiające, tak nikły absolutnie biorąc stan oszczędności w Polsce, ale ażeby podnieść jak ważne znaczenie ma dla rozwoju życia gospodarczego państwa proces kapitalizacji wewnętrznej. Należy zdać sobie z tego sprawę, że kraje, w których proces ten nie dał wyników imponujących, nie mogą liczyć na to, aby kapitał zagraniczny w poważnej mierze ku nim ciążył. Jest to poniekąd aksjomat niewymagający komentarzy. Dlatego też nie wolno się nam ograniczać do normalnej akcji propagandowej, związanej z Dniem Oszczędności, lecz winniśmy akcję taką prowadzić bez przerwy wszelkimi środkami, jakie są już znane i na jakie twórcza myśl ludzka potrafi się zdobyć. Jeżeli środki normalne okazałyby się niewystarczające, należałoby obmyśleć tego rodzaju atrakcje, któreby mogły ściągnąć do kadr ludzi oszczędzających element w tej dziedzinie najbardziej oporny. Specjalną uwagę zwrócić należy na młodzież, która pod tym względem stanowi element najbardziej podatny, a której wychowanie w duchu oszczędności decydować musi o świetnej przyszłości gospodarczej każdego, a więc i naszego kraju. Nie jest zadaniem artykułu dziennikarskiego wskazywanie dróg, jakiemi propaganda oszczędnościowa kroczyć musi zwłaszcza, że są w Polsce czynniki, które tej działalności wiele studjów i czasu poświęciły i jeszcze poświęcają. Wdzięczne to pole pracy dla naszych kas oszczędności i związków je reprezentujących, a zwłaszcza dla Pocztowej Kasy Oszczędności, która w tym kierunku dużo już inicjatywy wykazała. Możemy się cieszyć, że idea oszczędnościowa uczyniła u nas widoczne i znaczne postępy, lecz nie wolno nam sądzić, iż osiągnięte rezultaty mogą napawać nas dumą. W naszej dzisiejszej sytuacji Dzień Oszczędności winien być zapoczątkowaniem roku, a nawet lat oszczędnościowych, czyli nieprzerwanego okresu tworzenia wszelkiemi wysiłkami kapitału rodzimego, któryby ożywił, dość jeszcze słabe tętno naszego życia gospodarczego i stworzył podstawy naszej samodzielności gospodarczej i dobrobytu mas. W tym kierunku żaden wysiłek nie jest zaduży, a największa nawet ofiara nie dorównuje rezultatom, jakie taka skoordynowana, celowa i nieprzerwana akcja dać może.

Ubezpieczenie kredytów eksportowych.

W tych dniach Państwowy Instytut Eksportowy złożył Min. Skarbu projekt utworzenia T-wa Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych w Polsce. Projekt uzasadniony jest konieczną potrzebą stworzenia instytucji, którąby się zajęła asekuracją kredytów tego rodzaju. Za jeden z najważniejszych motywów projekt uznaje fakt, że poza słabością kapitałową naszych firm eksportowych oraz brakiem należycie działającej organizacji kredytowej dla eksportu, kierunki geograficzne naszego wywozu nie są dotąd jeszcze określone metodycznie, lecz wynikają z naturalnej w naszych warunkach tendencji pracowania na drogach i rynkach najbliższych, a przeto najłatwiejszych.

Potrzeba zróżniczkowania rynków odbiorczych staje się jednem z naczelnych zadań naszej polityki eksportowej. Zatem zaś idzie konieczność uruchomienia tych wszystkich środków, jakie przyczynić się mogą do wprowadzenia towaru polskiego na nowe, nieznane jeszcze dotąd dla eksportera polskiego, rynki. Jednym z nich będzie zagwarantowanie mu ryzyka, tranzakcji eksportowej, względnie zasekurowanie części tegoż ryzyka, a temsamem ośmielenie go do ekspansji i przez ułatwienie uzyskania kredytu eksportowego, zachęcenie go do szukania dla swej produkcji nowych odbiorców.

P. I. E. po przeprowadzeniu gruntownych studjów nad istniejącemi i korzystnie działającemi systemami ubezpieczeń kredytu i gwarancji zagranicą, oraz po zbadaniu wyników akcji, prowadzonej przez instytucje zagraniczne, doszedł do wniosku, że sytuacja eksportu polskiego dojrzała do wprowadzenia urządzeń analogicznych. W tem przeświadczeniu nawiązano kontakt z czynnikami miarodajnemi prywatnych zakładów ubezpieczeniowych oraz ze Związkiem Banków w Polsce, zapytując o ustosunkowanie się tych sfer do ewentualnego stworzenia instytucyj gwarancji i ubezpieczeń kredytów eksportowych w Polsce. Znalazłszy w odpowiedziach tych czynników zrozumienie potrzeby stworzenia odnośnych instytucyj w kraju, podzielane również przez sfery przemysłowe, P.I.E. zwołał konferencję wstępną, na której stwierdzono zgodność poglądów. Jednocześnie zaś obecni na konferencji przedstawiciele ubezpieczeń wyrazili w formie niewiążącej przekonanie, że polskie t-wa ubezpieczeniowe do projektowanej spółki przystąpią z zaofiarowaniem współpracy i kapitału do przypuszczalnej wysokości miljona złotych. Podobne oświadczenie złożyli również przedstawiciele banków, wymieniając przypuszczalną cyfrę udziału w sumie półtora miljona złotych, o ile rząd będzie również uczestniczył w kapitale akcyjnym. W wyniku tej konferencji wyłoniono komisję dla opracowania statutu przyszłego towarzystwa, ogólnych warunków ubezpieczeń i planu działalności.

Obecnie, po ostatecznem uzgodnieniu projektu statutu, ogólnych warunków ubezpieczeń i planu z punktem widzenia postulatów władzy nadrzorczej dla ubezpieczeń, P. I. E. zamierza w porozumieniu z M. P. i H., Rolnictwa, Skarbu i Bankiem Gosp. Kraj. zwołać konferencję z udziałem sfer ubezpieczeniowych, bankowych, przemysłowych i handlowych, na której projekt ten będzie poddany wszechstronnej dyskusji w celu ostatecznego uzgodnienia stanowisk czynników zainteresowanych oraz powzięcia uchwał dotyczących realizacji projektu.

Z CAŁEJ POLSKI.

— **Konferencja w sprawie stosunku zrzeszeń samorządowych do propozycji Banku Gospodarstwa Krajowego.** W dniu 15 b. m. odbyła się w lokalu Związku Miast między delegatami Związku Miast i Zarządem Rady Zjazdów Samorządu Ziemskiego, konferencja w stosunku centralnych zrzeszeń samorządowych do propozycji Banku Gospodarstwa Krajowego, wejścia przedstawicieli samorządu do władz tegoż Banku.

Konferencja miała za zadanie wyjaśnienie sobie wzajemne stosunku obu organizacyj do tego zagadnienia. W przemówieniach przebijały dwa zasadnicze poglądy t. j. że udział przedstawicieli samorządów w Radzie Banku należy uważać za korzystny, że warunki jego są bardzo ciężkie i że w żadnym razie udział ten nie powinien w niczem zaszkodzić istniejącym własnym instytucjom kredytu komunalnego, jak Banki Komunalne w Warszawie i Poznaniu.

Z okazji konferencji udała się do Ministerstwa Skarbu delegacja złożona z przedstawicieli obu organizacji, która została przyjęta przez p. wice-ministra Grodyńskiego i która wyraziła następujące postulaty:

1) aby Ministerstwo Skarbu zechciało przed decydowaniem pewnych zasadniczych posunięć w dziedzinie kredytu komunalnego uwzględnić uwagi i życzenia organizacyj samorządowych;

2) aby przy rozmaitych decyzjach i rozporządzeniach zechciało wziąć pod uwagę nie narażanie na szwank lub szkodę istniejących instytucyj kredytowych, będących własnością samorządów, a w związku z tem aby nie stawiali przeszkód zamierzonym przez nie emisjom;

3) poruszono dodatkowo sprawę omawianą już w pismach samorządowych, ustosunkowania się Ministerstwa Skarbu do wypłacenia dodatków samorządowych do podatku dochodowego za r. 1925.

Ostatnio wydane orzeczenie N. Trybunału Administracyjnego spowoduje wszystkie samorządy do występowania o przypadające im dodatki w rozmiarze niezmniejszonym przez „ustawę sanacyjną". Będzie to oznaczało po całej masy czynności w samorządach i w urzędach. Ominąć by się one dały przez odpowiednie zarządzenie Min. Skarbu, polecające dostosować ogólnie wypłaty zgodnie z orzeczeniem N. Trybunału Adm.

P. wice minister życzenia te obiecał przedstawić p. ministrowi Skarbu.

— **Lotnictwo cywilne.** Wydział Lotnictwa Cywilnego Ministerstwa Komunikacji podaje następujące dane statystyczne o dokonanych lotach i przewozach na linjach cywilnej żeglugi powietrznej we wrześniu 1928 r.:

1) dokonano lotów przewidzianych i dodatkowych ogółem 370,
2) dokonano lotów przewidzianych średnio dziennie 15,
3) płatowce przeleciały ogółem kilometrów 121.900,
4) średni lot wynosił kilometrów 329,
5) przewieziono podróżnych ogółem 796,
6) na 1 lot przypada podróżnych średnio 2,2,
7) przewieziono ładunków ogółem klg. 27.654,
8) przewieziono korespondencji pocztowej 3.428,
9) na 1 lot przypada ładunków i poczty 84,
10) ogólna waga dokonanych przewozów w kg. 98.742,
11) na 1 lot przypada ogólnej wagi przewozów kg. 267,
12) ilość przewiezionych pasażero — kilometrów 262.250,
13) ilość przewiezionych kilogr. ładunków 3.083.845,
14) ilość przewiezionych kilogram - kilometrów wliczając pasażerów po 35 kg. poczęt, bagaż ręczny i towary 32.531.186.

Wieści i obrazki z kraju.

Troska rządu o Wileńszczyznę.

Echa ostatniego pobytu p. wojewody Raczkiewicza w Warszawie.

Wczoraj powrócił z Warszawy p. wojewoda Władysław Raczkiewicz i objął urzędowanie.

Jak już pisaliśmy podczas swej bytności w Warszawie p. wojewoda wziął udział w konferencji u pana premjera K. Bartla, w której również uczestniczyli pp. Ministrowie: Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Reform Rolnych i Robót Publicznych. Na konferencji tej rozpatrywane były kwestje w związku z wytworzoną sytuacją gospodarczą na terenie województwa wileńskiego. W wyniku narad postanowiono:

1) wyasygnować sumę 750 000 zł. na odbudowę zniszczonych osiedli z czasów wojny światowej,

2) przeprowadzić o twardej nawierzchni drogę Wilno—Widze, co da również możność zarobku miejscowej ludności;

3) przyznać pożyczkę dla gminy m. Wilna w wysokości 1.000.000 złotych na przeprowadzenie prac inwestycyjnych w dziale podniesienia stanu gospodarki miejskiej w szczególności skanalizowania miasta i naprawy bruków.

Również między innemi została poruszona sprawa ulg podatkowych dla ludności województwa wileńskiego, w sprawie tej p. Minister Skarbu obiecał wysłać swego delegata, który na miejscu po zorjentowaniu się w sytuacji i po uzgodnieniu swoich wniosków z p. wojewodą przedłoży je p. Ministrowi Skarbu. W najbliższym czasie rozpoczyna swe urzędowanie w myśl odnośnej uchwały Rady Ministrów. Komisja Usprawnienia Administracji Państwowej.

W skład komisji wszedł również p. wojewoda Raczkiewicz, któremu została poruczona sekcja, mająca za zadanie rozwiązanie zagadnienia decentralizacji Administracji Państwa.

KRONIKA GRODZIEŃSKA.

— **Dzień oszczędności.** 31 października Grodno i powiat grodzieński będą obchodzić dzień propagandy oszczędności. Z tej racji Komitet ogłosił odezwę, w której między innemi mówi:

Ojczyzna wymaga teraz od nas nowej służby! Nie wymaga ona od nas teraz życia, ni mienia — lecz mrówczej, systematycznej, ofiarnej pracy, budowania Jej nowego, własnego domu — a dom ten musi być zasobny i zaopatrzony na czarną godzinę — dobrobyt zaś nasz, mieszkańców jego, będzie dobrobytem całości, dobrobytem Najjaśniejszej Rzeczypospolitej naszej. A wszak wszyscy ją kochamy, krew swoją gotowiśmy, za nią przelać — nie poskąpimy więc i wysiłku nad sobą, by rozwijając w sobie i innych zmysł oszczędności, założyć fundament dobrobytu osobistego i zamożności Państwa.

Odezwę podpisały:

Komunalna Kasa Oszczędności Pow. Grodzieńskiego, Bank Ludowy w Grodnie, Kasa Stefczyka w Grodnie, Bank Kupiecki w Grodnie, Spółdzielnia Kredytowa „Samopomoc" w Grodnie, Spółdzielnia Rzemieślniczo-Handlowa w Grodnie, Dyrekcje Szkół Średnich Męskich i Żeńskich, Inspektor Szkolny, Sejmik Grodzieński, Magistrat miasta Grodna, Powiatowe Spółdzielcze Instytucje Pożyczkowo-Oszczędnościowe

— **Protest.** Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny nadesłała nam protest treści następującej:

„Dnia 11 listopada 1928 r. przypada dziesiąta rocznica niepodległości Państwa Polskiego. W uroczystościach związanych z obchodem winna wziąć udział cała ludność Państwa, a w szczególności byli wojskowi, którzy krwią swoją kupili niepodległość. Niestety na terenie Grodna w Komitecie Obchodu byli wojskowi zostali pominięci.

Niżej podpisane organizacje i związki w przededniu dziesięciolecia przypominają, że ich udział w trudzie budowania Państwa jest tak poważny, iż pominięcie ich w uroczystościach zmniejszałoby powagę obchodu.

Federacja Polskich Związków Obrońców Ojczyzny. Zarząd Powiatowy. Stowarzyszenie Rezerwistów i Byłych Wojskowych. Związek Podoficerów Rezerwy. Powiatowy Związek Osadników. Związek Legjonistów. Związek Inwalidów Wojennych. Związek Strzelecki.

Jak się dowiadujemy, Komitet ma zamiar naprawić ten jaskrawy błąd przez zaproszenie w skład komitetu przedstawicieli powyższych związków. Lepiej późno, jak nigdy.

— **Niesamowita historja.** Przy ul. Bankowej nr. 17 m. 2, w Grodnie mieszka sanitarjusz szpitala psychjatrycznego Wincenty Kucharczyk wraz z rodziną.

Kilka tygodni temu w mieszkaniu jego zaczęły się dziać historje zgoła niesamowite. Domownicy zostali poruszeni jakiemś tajemniczem chodzeniem i pukaniem po nocy. Początkowo przypuszczano, że zakradł się złodziej. Jednakże powiadomiona policja nie wykryła nic podejrzanego. Pukania powtarzały się co noc. Po pewnym czasie sprzęty zaczęły same wędrować po mieszkaniu. Ze śpiącej córeczki Kucharczyka Niny ktoś niewidoczny ściągał kołdrę. Wobec tego, że dziewczynka była ogromnie wystraszona i przedenerwowana, zabrał ją do siebie jej stryj. Z chwilą opuszczenia przez nią mieszkania przy ul. Bankowej tajemnicze zjawiska ustały, natomiast powtarzać się zaczęły w mieszkaniu jej stryja. Obecnie Nina wróciła do ojca, a wraz z nią powróciły dziwne zjawiska. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że zjawiska te są związane z osobą dziewczynki, która ogromnie cierpi i jest wyczerpana nerwowo i duchowo. Sprawą tą winni zainteresować się bliżej fachowcy.

— **Sprawozdanie** ze zbiórki na dar narodowy 3 maja w Grodnie i powiecie w r. 1928.

Wpływy: kwesta w Grodnie—1.145 zł. 43 gr., sprzedaż programów i biletów 326 zł. 47 gr., sprzedaż materjałów kwestowych 976 zł. 27 gr.

Wpływy z gmin: Indura. Urząd Gminny — 94 zł., Magistrat — 90 zł., zbiórka—185 zł. 38 gr.

Mała Brzostowica. Urząd gminny — 7 zł. i 83 zł. 95 gr.

Mosty. Urząd gminny — 136 zł. 55 gr.

Krynki. Urząd gminny — 81 zł. 55 gr.

Wielkie Ejsymonty. Urząd gminny — 66 zł. 38 groszy.

Wołpa. Urząd gminny — 100 zł.

Wielka Brzostowica. Urząd gminny—79 zł. 50 gr.

Dubno. Urząd gminny — 22 zł. 90 gr.

Hoża. Urząd gminny — 117 zł. 87 gr.

Marcinkańce. Urząd gminny—105 zł. 55 gr.

Żytomla. Urząd gminny 107 zł. 45 gr.

Jeziory. Urząd gminny — 31 zł. 12 gr.

Łunna. Urząd gminny — 31 zł. 12 gr.

Druskieniki. Komitet obchodu—42 zł. 75 g.

Kamionka. Urząd gminny — 111 zł. 66 gr.

Porzecze. Urząd gminny — 176 zł. 02 gr.

Ogółem zebrano 4.298 zł. 70 gr., wydatki wyniosły 19 zł. 20 gr. Saldo 4.279 zł. 50 gr.

Wszystkim ofiarodawcom i organizatorom obchodu w Grodnie i powiecie Zarząd Okręgowy P. M. S. składa serdeczne podziękowanie.

KRONIKA.

Środa 31 paździer.	Dziś: Lucyli P. M. Jutro: Wszystkich Świętych Wschód słońca—g. 6 m. 08 Zachód „ g. 16 m. 02

METEOROLOGICZNA.

— **Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 30.X. b. r.** Ciśnienie średnie w milimetrach 762. Temperatura + 7 stop. C., opady.— Wiatr przeważający południowo-zachodni.

Uwagi: Pogodnie, minimum + 4 stop. C. maksimum + 11 stop.

Tendencja barometryczna, wzrost ciśnienia

KOŚCIELNA.

— **Przesunięcia personalne.** Na mocy zarządzenia J. E. księdza arcybiskupa — Metropolity wileńskiego w składzie osobistym duchowieństwa zaszły następujące zmiany: ks. Antoni Cichoński, prof. U.S.B., kanonik Kapituły metropolitalnej wileńskiej, został na własną prośbę zwolniony ze stanowiska mistrza ceremonji w Bazylice, na jego miejsce oraz na profesora liturgiki i obrzędów w seminarjum metropolitalnem został wyznaczony ks. prof. Jan Ostejko.

— **Pomnik po ś. p. biskupie Zwierowiczu.** Onegdaj odbyło się posiedzenie Kapituły metropolitalnej na którem między innemi omawiano sprawę pomnika p. ś. p. biskupie Zwierowiczu w Bazylice metropolitalnej.

— **Przyjazd do Wilna o. o. jezuitów obrządku wschd.-słow.** W najbliższych dniach zapowiedzieli swój przyjazd do Wilna dwaj ojcowie Jezuici obrządku wschodnio-słowiańskiego, a mianowicie o. Paweł Macewicz i o. Regis (Francuz), celem skoordynowania pracy misyjnej obrządku wschodnio-słowiańskiego.

— **Nowy kościół.** J. E. ks. Arcybiskup Metropolita wileński erygował przed rokiem nową parafję w miejscowości Rohoźnice (pow. wołkowyski). Parafja ta powstała z części parafji krzemienieckiej. Dotychczas nabożeństwa w Rohoźnicy odbywały się w hali maszym dworu p. Oskara Meysztowicza, właściciela Rohoźnicy. Obecnie zbiorowym wysiłkiem miejscowych parafjan i właściciela dworu powstał w Rohoźnicy nowy kościół z ciosanego kamienia w stylu romańskim, z jedną wieżyczką. Poświęcenia nowego kościoła dokonał J. E. ksiądz biskup Michalkiewicz przed kilkoma dniami.

MIEJSKA.

— **Lustracja domów w śródmieściu.** Organy policyjne przystąpiły do oględzin domów w śródmieściu, a to w celu stwierdzenia, czy stan ich nie zagraża bezpieczeństwu publicznemu. W czasie oględzin ujawniono, że na ul. Jakóba Jasińskiego jeden z domów grozi runięciem, o czem natychmiast powiadomiono Magistrat w celu przedsięwzięcia odpowiednich kroków zabezpieczających. (x)

— **Nowa bursa.** W pierwszych dniach listopada b. r. uruchomiona zostanie w lokalu przy ul. W. Pohulanka 11 bursa męska dla młodzieży uczącej się w szkołach zawodowych. Bursa korzystać będzie z wydatnej pomocy materjalnej Magistratu m. Wilna. W związku z powyższem szef Sekcji Zdrowia ławnik dr. Maleszewski przeprowadził wczoraj lustrację lokalu bursy.

— **Legalizacja narzędzi miar i wag.** Dziś mija termin legalizacji narzędzi miar i wag, będących w użyciu u kupców zamieszkujących na terenach 1 i 2 komisarjatów P. P. Powyższe tyczy się tych narzędzi, które nieposiadają cech legalizacyjnych, odnawianych co trzy lata. (x)

— **Naprawa mostu Zielonego.** Wczoraj Magistrat m. Wilna przystąpił do naprawy mostu Zielonego. Naprawa potrwa kilka dni.

OPIEKA SPOŁECZNA.

— **Wydatki Wydziału Opieki Społecznej Magistratu w pierwszym półroczu budżetowym.** W okresie od 1 kwietnia do 1 pazdziernika b. r. t. j. w pierwszym półroczu budżetowym Wydział Opieki Społecznej Magistratu wydatkował ogółem 533.777 zł., w czem wydatnią pozycję zajmuje opieka nad matką i dzieckiem, oraz subsydjowanie poradni dla kobiet ciężarnych i poradni przeciwkiłowej, naco ogółem w omawianym czasie wyasygnowano 58426 zł. Pozatem szczególną opieką otaczono internaty i schroniska dla dzieci. Na cel ten wydatkowano 160374 zł.

WOJSKOWA.

— **Kto staje do zebrań kontrolnych.** Dziś w ostatnim dniu zebrań kontrolnych dla rezerwistów i pospolitaków, urodzonych w roku 1900 stają ci, nazwiska których rozpoczynają się na T. U. W. Z, Ż. Pierwszego listopada z powodu święta komisja nieczynna.

W dniu 2 listopada stają do zebrań rezerwiści i pospolitacy urodzeni w roku 1888, nazwiska których rozpoczynają się na A. B. C. F. (x)

SPRAWY AKADEMICKIE.

— **VII Tydzień Akademika.** Dnia 29 b. m. w Małej Sali Konferencyjnej Wileńskiego Urzędu Wojewódzkiego pod przewodnictwem p. Naczelnika Konrada Jocze odbyło się I Posiedzenie Wojewódzkiego Komitetu Wileńskiego VII Tygodnia Akademika.

Podzielono prace Komitetu w ten sposób, iż Przewodnictwo Sekcji Propagandy i Imprez objął p. prezes Stanisław Lewakowski, Sekcji Zbiórki—p. prezes Józef Żółtowski, Sekcji Prowincji—p. prezes Juljan Staszewski. Sekretarzem Generalnym Komitetu został p. Władysław Babicki, zastępcą jego i kasjerem p. Ryszard Puchalski.

Poszczególne referaty zostały obsadzone w następujący sposób: Referat propagandowy p. A. Bohdziewicz, referat prasowy p. J. Leżeński, referat Imprez p. T. Opoczyński, referat Zjednywania Członków Wojewódzkiego Komitetu Wileńskiego Pomocy Polskiej Młodzieży Akademickiej p. J. Nielubowicz-Tukalski, referat List Ofiar p. J. Żukowski, referat Znaczków i Nalepek p. J. Dietrich, referat Prowincji p. J. Niewiński.

— **Konferencja Międzystowarzyszeniowa Bratnich Pomocy Młodzieży Akademickiej w Gdańsku.** W terminie od 1-go do 3-go listopada r. b. odbędzie się w Gdańsku Międzyśrodowiskowa Konferencja Bratnich Pomocy Młodzieży Akademickiej, na której ma być poruszony szereg ważnych spraw, między innemi sprawa reorganizacji życia gospodarczego instytucji, niosących pomoc młodzieży akademickiej, sprawa wystawy ogólnoakademickiej w Poznaniu, budowa pomnika dla poległych akademików i inne. Obiór na miejsce konferencji miasta Gdańska stoi w związku z koniecznością zapoznania się przedstawicieli Bratnich Pomocy z sytuacją Materjalną Polskiej Młodzieży Akademickiej Politechniki Gdańskiej, która w ostatnich czasach znajduje się w wyjątkowo ciężkich warunkach. Z Wilna na Konferencję Gdańską wyjechał prezes Bratniej Pomocy Pol. Młodz. Akadem. U. S. B. p. Wł. Babicki. W czasie nieobecności jego obowiązki prezesa pełnić będzie p. Ryszard Puchalski, 1-szy vice-prezes.

— **Łaziki! Sprawa społeczna! — Sprawa ważna!** Prosto z mostu do czynu — a nie do gadaniny! Stawcie się wszyscy w Ognisku Akademickim we środę dn. 31 b. m. o godz. 8 wiecz.

— **Hersztowie!** Przychodźcie ze swojemi bandami. Meldować się na miejscu u Kilometra.

Kawał który was czeka naprawdę wart fatygi!

Ak. Klub Włóczęgów Wileńskich.

SPRAWY SZKOLNE.

— **Zarząd Koła Pol. Mac. Szk. im. T. Kościuszki** ul. Turgielska 12, podaje do wiadomości rodziców, którzy nieumieścili jeszcze swych dzieci w szkole, że uruchamia drugą zmianę w starszej grupie przedszkola (z programem 1-ej szkoły powszechnej) w której zajęcia odbywać się będą od godz. 11 m 30 do godz. 2 m. 30 Zapisy i informacje udzielane są w lokalu Koła codziennie w godz. od 9 do 2 i od 5 do 8 wiecz.

ZE ZWIĄZ. I STOWARZ.

— **Rejestracja b. więźniów politycznych.** Sekretarjat Stowarzyszenia b. więźniów politycznych rozpoczął rejestrację wszystkich b. więźniów i zesłańców z przed roku 1914. Jak wiadomo sekretarjat Stowarzyszenia mieści się przy ulicy Wielkiej 34.

— **Związek Zawodowy Krawców i Krawczyń w Wilnie** podaje do wiadomości swych członków, że Walne Zebranie odbędzie się w dn. 5 listopada b. r. o godz. 7 wiecz. przy ul. Zawalnej 1—4.

Z POLICJI.

— **Odprawa w Komendzie P. P.** Onegdaj w Komendzie P.P. m. Wilna odbyła się odprawa, na której byli obecni wszyscy oficerowie, starsi przodownicy i przodownicy P. P. Na odprawie poruszono sprawy sanitarne miasta i inne ściśle wewnętrzne, dotyczące usprawnienia urzędowania. (x)

— **Reorganizacja posterunku rzecznego.** Z dniem 1 listopada zostanie zreorganizowany Posterunek Rzeczny P. P. Dotychczasowy skład posterunku zostanie wcielony do poszczególnych komisarjatów, na ich miejsce zaś zostanie wyznaczonych 5 policjantów—fachowców, którzy niedawno odbyli kurs wodny. Komendantem Posterunku pozostaje nadal przodownik Ziemiec. (x)

Nowości wydawnicze.

— Ukazał się Rocznik V. wydawany przez Wyższą Szkołę Handlową w Warszawie pod redakcją Kazimierza Kasperskiego, Konstantego Krzeczkowskiego i Bolesława Mikłaszewskiego. Rocznik zawiera następujące prace nuukowe wychowańców Szkoły:

— Balcerzaka Władysława: Przemysł filmowy w Polsce

— Brannego Franciszka: Ewolucja prawodawstwa mieszkaniowego na Śląsku w latach 1917—1927.

— Cichockiej Zoiji: Kolonje Czeskie na Wołyniu.

— Gniazdowskiego Michała: Zasady kontroli fabrykacji.

— Grużewskiego Aleksandra i Wiśniewskiego Jana: Kilka uwag o funkcji użyteczności krańcowej i jej pochodnych.

— Ignatiuka Artemjusza: Rozwój cen w b. Król. Polskiem w okresie 1904—1913.

— Ivanki Aleksandra: Zagadnienia kredytu w Niemczech podczas wojny (1914—1918).

— Poniatowskiego Józefa: Produkcja zbożowa w Rumunji.

Ukazała się broszurka p.t.: „Zarys Rozwoju Koła b. Wychowańców Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie", opracowana w związku z przekształceniem koła b. wychowańców W. S. H. na samodzielne zrzeszenie.

W historji szkicu powyższego koła podkreślono, między innemi; współpracę jego członków przy organizowaniu administracji państwowej, pracę na polu społecznem (np. w wydziale oświecenia komitetu obywatelskiego m. Warszawy), współdziałanie z dyrekcją wyższej szkoły handlowej w sprawach uczelni i instytucji z nią związanych oraz inicjatywę w organizowaniu wychowańców W. S. H., przebywających na prowincji.

Zamieszczona w końcu wydawnictwa lista członków Stowarzyszenia wykazuje, że mimo niedawnego istnienia Wyższej Szkoły Handlowej, szereg jej wychowańców zajmuje obecnie w przemyśle, handlu i służbie państwowej i samorządowej wybitne stanowiska.

Giełda warszawska z dn. 30. X. b r.

WALUTY.

Dolary	8.88—8.86

DEWIZY:

Londyn	43,22—43,11
Nowy-Jork	8,90— 8,88
Praga	26,42½—26,36
Szwajcarja	171,55—171,12

Papiery procentowe: 8% L. Z. Banku Gosp. Kraj. i Banku Rolnego, obligacje 94. 5% pożyczka konwersyjna 67. 5% kolejowa 60,75. 10% kolejowa 102,50. 4% pożyczka inwestycyjna 118.50—118. Dolarówka 100—101,50—100. 4½% ziemskie 49,25—49. 8% warszawskie 68. 8% Łodzi 63,50—64.

Akcje: Bank Dyskontowy 134,50. Polski 176,50—176. Handlowy 120. Spółek Zarobkowych 80. Sole potasowe 24. Elektrownia w Dąbrowie 88. Cukier 50. Firley 64,50—65. Węgiel 95. Nobel 27. Cegielski 43. Lilpop 36. Modrzejew 33. Rudzki 38,50—39. Starachowice 41—41,50. Zieleniewski 147. Zawiercie 19,50.

ZEBRANIA I ODCZYTY.

— **W T-wie Lekarskiem.** Dnia 31 b. m. o godz. 20-ej odbędzie się zwyczajne posiedzenie Wil. Tow. Lekarskiego w lokalu własnym (Zamkowa 24).

Porządek dzienny:

1, Prof. dr. Trzebiński — ś. p. dr. Ludwik Czarkowski.

2. Prof. dr. Michejda — dziedziny chirurgji kamicy żółciowej (część kliniczna).

3. Sprawy administracyjne.

— **Wileńskie Sodalicje Marjańskie** organizują we czwartek dn. 1 listopada, w Sali Miejskiej (Ostrobramska 5) Akademję ku czci św. Stanisława Kostki. Na treść złożą się: odczyt ks. prof. St. Miłkowskiego i produkcje artystyczne. Szczegóły w programach.

Początek o godz. 1-ej pp. Bilety w cenie od 25 gr. do 3 zł. można wcześniej nabywać w Księgarni św. Wojciecha, a dniu Akademji przy wejściu. Dochód na cele społeczne.

RÓŻNE.

— W dniu 25 b. m. w Starostwie Grodzkiem odbyło się posiedzenie dla ustalenia nowych cen na węgiel.

Na posiedzeniu tem brali udział: referent Starostwa, delegaci Dyrekcji Lasów Państwowych i Dyrekcji Kolei Państwowych oraz przedstawiciele Magistratu i Związków Kupców Chrześcijańskich i Żydowskich.

Za węgiel górnośląski kostka I i II ustalono cenę zł. 68.

Za węgiel zaś dąbrowiecki zł. 66 za tonnę loco podwórze nabywcy. 3569

— **Wieczór Zaduszny w Sali Miejskiej.** We czwartek 1 listopada r. b. w Sali Miejskiej (Ostrobramska 5) odbędzie się wieczór nastrojowy, organizowany przez T-wo Muzyczne „Lutnia". Na program złożą się fragmenty z „Widm" St. Moniuszki, wyjątki z „Dziadów" A. Mickiewicza, oraz produkcje tańca plastycznego do muzyki Chopina.

Kopując towar krajowy — wzmacniasz bilans handlowy.

W wykonaniu b. urozmaiconego programu biorą udział artyści: pp. Gallowa (recytacja), Hendrich, Targowska (śpiew). Ludwig (śpiew i recytacja), Winogradowa-Gregorowa (tańce plastyczne) i in., oraz chór „Lutni" pod dyr. J. Leśniewskiego.

Bilety można nabywać od środy od g. 4 wiecz. w kasie kinematografu Miejskiego (Ostrobramska 5). Początek o godz. 8 wiecz.

Teatr i muzyka.

REDUTA (na Pohulance).

— **Dziś dramat G. Zagolskiej „Tamten"** Postać Korniłowa odtworzy J. Karbowski. Dalszą obsadę stanowi cały niemal Zespół Reduty.

Jutro „Tamten". Bilety w cenie od 50 gr. wcześniej do nabycia w „Orbisie" i od godz. 17 w kasie teatru.

— **Zapowiedź Reduty.** Najbliższą nowością Zespołu Reduty będzie sztuka T. Łopalewskiego— „Rycerz z La Manczy". Premjera w sobotę, dnia 3 bm. Bilety już do nabycia w „Orbisie".

TEATR POLSKI (sala „Lutnia")

— **Występy Marji Gorczyńskiej.** Dziś grana będzie krotochwila Hopwooda „Nasza Żoneczka", z Marją Gorczyńską w roli głównej.

— W czwartek o godz. 5 m. 15 pp. Marja Gorczyńska wystąpi w kreacji pieśniarki Tylli w sztuce „W rajskim ogrodzie".

— **Popołudniówka szkolna.** Ze względu na przypadający okres świąteczny, Teatr Polski w czwartek 1-go listopada o g. 3 pp. daje specjalnie widowisko dla młodzieży, na którem ukaże się „Stary kawaler" — komedja J. Korzeniewskiego.

— **Pożegnalny koncert - poranek S. Benoni.** Jutro o godz. 12 m. 30 pp. wystąpi na poranku w Teatrze Polskim wybitny śpiewak operowy S. Benoni, który wkrótce opuszcza Wilno, przenosząc się do Włoch.

Ceny miejsc od 50 gr. Kasa czynna codziennie 11 — 9 wiecz. bez przerwy.

— **Koncert Egona Petri.** Towarzystwo Filharmonijne podaje do wiadomości, że koncert Egona Petri odbędzie się dziś w Teatrze Polskim o godz. 10 m. 30 w.

Bilety wzięte na poniedziałek ważne są na dziś.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 435 mtr.

ŚRODA, dn. 31 października 1928 r.

11.55—12.10: Transmisja z Warszawy: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 16.10 — 16.30 Odczytanie programu dziennego i chwilka litewska. 16.30—16.55: „O wszystkich Świętych" opowie dzieciom Ciocia Hala. 16.55 — 17.10: Komunikat Zw. Mł. Pilskiej. 17.10 — 18.00: Audycja literacka „Pan Benet" komedja Aleksandra Fredry w wyk. Zesp. Dramat. Rozgł. Wil. 18.00 — 19.00: Transmisja z Warszawy: Koncert wyk. orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimskiego. W programie Gluck, Haynd i Mozart. 19.00—19.25: Audycja-niespodzianka. 19.25 — 19.50: „Skrzynka pocztowa" korespondencję bieżącą omówi Kier. Progr. P. R. w Wilnie, Witold Hulewicz: 19.50: Sygnał czasu z Warszawy, odczytanie programu na czwartek i komunikaty. 20.00 — 20.25: „Rozwój i znaczenie idei oszczędnościowej w życiu jednostek i narodu" odczyt z okazji dnia Międzynarodowego Święta Oszczędności wygł. dyr. Szweykowski. 20.30—22.00: Transmisja z Warszawy; Koncert solistów. Wyk. Stefanja Millerowa (sopran), Marja Wiłkomirska (fort.) i Kazimierz Wiłkomrrski (wiolonczela. W programie Chopin, Rachmaniow i inni. 22.00—23.30: Transmisja z Warszawy. Komunikaty: P. A. T. policyjny, sportowy i inne. oraz muzyka taneczna.

KOMUNIKAT.

Hallo, Hallo,

Detektorowa podróż po Europie.

Radjostacja Wileńska przygotowuje na środę dla swoich słuchaczy, zamiast zwykłej muzyki tanecznej, niespodziankę w postaci kolejnej transmisji muzyczno-kabaretowej z różnych stacyj zagranicznych, jak: Stokholm, Budapeszt, Londyn, Wiedeń, Berlin. Będzie to pierwsza u nas tego rodzaju próba na temat której Polskie Radjo prosi o nadsyłanie uwag i zdań.

Na wileńskim bruku.

Zajścia w fabryce „Bałtyk".

Wczoraj rano na terenie nieczynnej z powodu strajku robotników fabryki konserw „Bałtyk" doszło do pożałowania godnych zajść. Chcąc wywieść nagromadzone jeszcze przed strajkiem towary dyrekcja fabryki sprowadziła auto P. K P. i robotników. W chwili gdy auto wjeżdżało do fabryki zjawili się strajkujący i kategorycznie zażądali od przybyłych wycofania się po za obręb fabryki. Ponieważ szofer nieusłuchał wezwania, doszło do starcia w trakcie którego kilku robotników odniosło rany. Szofer samochodu P. K. P. został ciężej pobity. Przybyły na czas większy oddział policji zlikwidował zajście, niedopuszczając temsamem dopoważniejszych wystąpień, w związku z tem, aresztowano kilka osób.

Musimy zaznaczyć, że pertraktacje w celu zlikwidowania strajku nie dały dotychczas żadnych wyników, więc nic dziwnego, że wśród robotników panuje wielkie rozgoryczenie, tembardziej, że strajk trwa już prawie dwa tygodnie, a dotychczasowe zarobki nie pozwoliły na zaopatrzenie się na czas walki o poprawę bytu i unormowania warunków pracy. Z drugiej strony strajk przynosi znaczne straty samej fabryce, więc w naszem mniemaniu obie strony winne dążyć do jaknajrychlejszego zlikwidowania zatargu.

*

W dniu dzisiejszym u Inspektora Pracy odbędzie się posiedzenie zainteresowanych stron w rezultacie którego przykra ta sprawa winna być zlikwidowana.

Czy będzie? (x)

— **Harce samochodowe.** Na ulicy Piłsudskiego autobus kierowany przez szofera Józefa Rynkiewicza najechał na 8-letnią córkę kapitana Sądu Wojskowego Kudelskiego (Subocz 11), która uległa obrażeniom ciała. (x)

— **Wściekły kot** pokąsał 11 letnią Tatjanę Wojewódko (Raduńska 49). Kota zabito i oddano do zbadania lekarskiego. (x)

— **Zatrzymanie podejrzanego o kradzież.** Na ulicy Garbarskiej policjant ujął Józefa Błażewicza przy którym znaleziono 2 kosze. maszynkę do mięsa i 2 syfony niewiadomego pochodzenia.

— **Przywłaszczenie 4 tys. zł.** Zamieszkały chwilowo w hotelu Belgja Józef Piotrowski zameldował policji, że znajomy jego Paweł Niemcewicz przywłaszczył sobie 4 tys. zł. i wyjechał w niewiadomym kierunku. (x)

— **Oszustwo.** W jednej z bram na ul. Wielkiej podczas wymiany 100 rb. złotem został oszukany na 14 dolarów mieszkaniec Postaw — Jan Karpowicz. Sprawca narazie nieujawniony. (x)

Z sądów.

Centrala przemytnicza.

W roku ubiegłym podczas rewizji w domu zajezdnym Rubina Krawca przy ul. Trockiej 19, prócz towarów skradzionych w domie handlowym „Sair" ujawniono również większą ilość tytoniu pochodzenia litewskiego. W trakcie dochodzenia okazało się, że u Krawca mieści się centrala przemytnicza, trudniąca się nietylko transportem tytoniu i rzeczy pochodzących z kradzieży lecz i różnych przestępców uchodzących przed wymiarem sprawiedliwości. Sprawa o „szmugiel" znalazła się wczoraj na wokandzie Sądu Okręgowego lecz ze względów formalnych została odroczona na inny termin. (x)

Fałszywe kwity

Na ławie oskarżonych w tut. Sądzie Okręgowym zasiadł Jan Abramowicz z Rudomina, który jak okazuje się będąc dostawcą kamieni dla robót brukarskich sfałszował pokwitowanie na 40 fur kamieni, których faktycznie nie dostarczył. Sprawki Abramowicza wykrył poszkodowany przedsiębiorca Michał Zacharzewski i zaskarżył go w policji. Sąd po zbadaniu całej sprawy skazał Abramowicza na 10 miesięcy więzienia darowując mu na mocy amnestji połowę tej kary. (x)

Ogłoszenie.

POSADY W SKARBOWOŚCI. Prezes Wileńskiej Izby Skarbowej podaje do wiadomości absolwentom fakultetu prawnego, pragnącym poświęcić się służbie skarbowej, aby składali do Izby Skarbowej podania o udzielenie im posad.

Zaznacza się przytem, że pp. absolwenci zapewnione mieć mogą wszelkie ułatwienia przy osiągnięciu przysługujących im z racji wyższego wykształcenia awansów. 3564/1739

Przetarg.

Niniejszem podaje się do publicznej wiadomości, iż w dniu 5 listopada r. b. odbędzie się dodatkowy przegląd koni, dla zamieszkałych w I, II, III i IV Komisarjacie P. P., oraz dnia 7 listopada w V i VI Komisarjacie P. P. — dla koni powyżej 3 lat, nieposiadających dowodów tożsamości.

3570-1 MAGISTRAT.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Jagiellońska 3. Tel. 99. Czynna od godz. 9—3 ppoł. Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 6 do 7 wiecz. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Administrator przyjmuje od 9—2 ppoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. 80.750. Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowy przed tekstem—25 gr., w tekście I i II str.—30 gr., III i IV str.—25 gr., za tekstem—10 gr., ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz petitowy), kr. rekl.—nadesłane—30 gr. (za wiersz redakcyjny), dla poszukujących pracy—50% zniżki, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej. Zagraniczne 10% drożej. Oddział w Grodnie — Bankowa 15. Układ ogłoszeń 5-cio łamowy, na stronie IV 8-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Wydawca: „Kurjer Wileński" s-ka z ogr. odp. Tow. Wyd. „Pogoń", Druk. „Pax", ul. św. Ignacego 5. Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz.